

МІЖРЕГІОНАЛЬНА  
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



МАУП

***МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ***  
*до виконання*  
*контрольної роботи з дисципліни*  
**“ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ”**  
**(для молодших спеціалістів)**

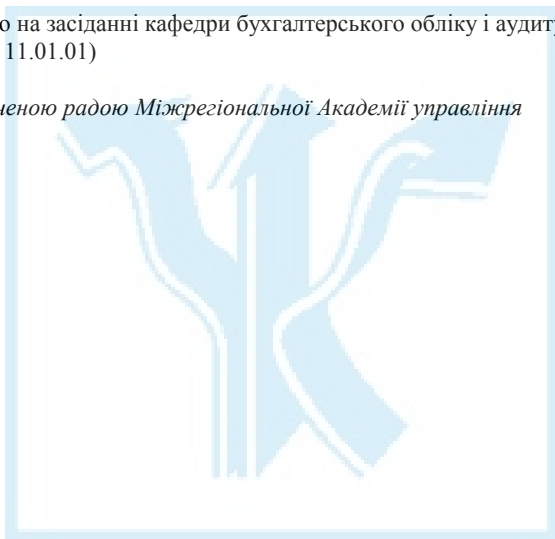
МАУП

Київ 2001

Підготовлено викладачем *Н. І. Коломійченко*

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку і аудиту (Протокол № 6 від 11.01.01)

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом*



***Коломійченко Н. І.*** Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни “Економічний аналіз” (для молодших спеціалістів). — К.: МАУП, 2001. — 48 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, організаційно-методичні вказівки до виконання контрольної роботи, питання та завдання для контрольної роботи, додаток, а також список рекомендованої літератури.

Для студентів спеціальності “Організація виробництва”.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2001

## **ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**

Вивчення дисципліни “Економічний аналіз” неможливе без засвоєння певних методик розв’язання аналітичних задач. Факторний аналіз саме й полягає у числовому визначенні впливу різних факторів на показники діяльності підприємства.

Мета методичних рекомендацій — ознайомити студента з найтипівішими методиками розв’язання аналітичних задач, що відповідають рівню молодшого спеціаліста. У разі появи питань слід звернутися до теоретичних джерел зі списку літератури.

У методичних рекомендаціях подаються не тільки приклади розв’язання типових задач, а й їх роз’яснення, тому для повного опанування курсу слід ознайомитися з усіма наведеними прикладами.

### **ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

У процесі вивчення курсу “Економічний аналіз” студент повинен виконати контрольну роботу, яка містить одне теоретичне питання і дві три задачі.

Відповідь на теоретичне питання повинна бути проілюстрована прикладом аналізу господарської діяльності конкретного підприємства. Об’єкт дослідження студент вибирає самостійно незалежно від форми власності і виду діяльності підприємства.

Розв’язання задач слід оформлювати так, як показано у прикладах.

Номери теоретичного питання і задач для контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер теоретичного питання	Номер задачі		
		першої	другої	третьої
1	2	3	4	5
А	1	1	32	–
Б	2	2	31	50
В-о	3	3	33	53
В-я	4	4	37	49
Г	5	9	34	51
Д	6	10	35	–
Е, Є	7	5	36	46
Ж	8	6	38	45
З	9	7	39	–

1	2	3	4	5
І, Ї, І	10	8	41	–
К-о	11	11	40	47
К-я	12	12	42	–
Л	13	13	43	48
М-о	14	14	45	52
М-я	15	15	32	–
Н-о	16	16	56	40
Н-я	17	17	44	52
О	18	18	47	57
П-о	19	19	31	58
П-я	20	20	33	59
Р	21	21	34	60
С-о	22	22	35	50
С-я	23	23	36	57
Т	24	24	37	58
У	25	25	54	38
Ф	26	26	55	60
Х, Ц	27	27	39	59
Ч, Ш	28	28	51	56
Щ, Ю	29	29	41	–
Я	30	30	42	–

### ***ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ***

1. Аналіз і синтез як особливості людського мислення. Економічний аналіз, його суть, роль і завдання у прийнятті управлінських рішень.
2. Види та напрямки економічного аналізу.
3. Детермінований і стохастичний факторні аналізи. Факторні моделі детермінованого аналізу.
4. Способи обробки економічної інформації: спосіб порівняння; прийоми нейтралізації цінового фактора, обсягу виробництва, структури і якості.
5. Способи групування та вибірки інформації: балансовий, сальдовий; графічний; табличного відображення аналітичних даних.
6. Інформаційне забезпечення економічного аналізу.
7. Використання автоматизованого робочого місця (АРМ) спеціалістів-аналітиків. Основи організації комп'ютерного аналізу.
8. Організація та етапи економічного аналізу.
9. Вивчення і оцінка попиту та місткості ринку для обґрунтування плану виробництва і реалізації продукції. Аналіз еластичності попиту і доходів споживачів.

10. Аналіз динаміки ринків збуту та їх прибутковості. Аналіз стану товарів на ринках збуту.
11. Аналіз обсягу виробництва продукції (надання послуг) у натуральному і вартісному вираженні. Загальний і факторний аналізи динаміки обсягу випуску продукції.
12. Характеристика взаємозв'язків показників випуску, відвантаження та реалізації продукції.
13. Аналіз якості продукції (послуг). Показники якості та методика їх аналізу. Аналіз виробничого браку на підприємстві.
14. Характеристика виробничих ресурсів і організаційно-технічного рівня підприємства.
15. Оцінка кваліфікаційного рівня персоналу і змін у його складі за віком, стажем роботи, освітою.
16. Аналіз використання робочого часу.
17. Аналіз продуктивності праці і резервів її підвищення.
18. Аналіз трудомісткості продукції та визначення резервів її зниження.
19. Оцінка динаміки оновлення і модернізації основних фондів. Оцінка інвестиційної політики підприємства за центрами інвестицій.
20. Аналіз ефективності використання і освоєння виробничих потужностей та обладнання.
21. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами та ефективності їх використання.
22. Аналіз потреби підприємства в матеріальних ресурсах і рівня виробничих запасів.
23. Методика аналізу витрат на підприємстві за елементами і статтями калькуляції залежно від відношення витрат до зміни обсягів виробництва і реалізації продукції (умовно-постійні та змінні витрати).
24. Аналіз витрат на 1 грн товарної продукції.
25. Аналіз комплексних статей витрат.
26. Фактори, що впливають на розмір чистого прибутку, їх класифікація на внутрішні та зовнішні.
27. Порядок розрахунку та аналізу показників рентабельності, що застосовуються для оцінки господарської діяльності підприємства.
28. Аналіз майна підприємства та джерел його покриття.
29. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості за обсягом, структурою та строками виникнення.
30. Кредитоспроможність, ліквідність і платоспроможність: поняття та співвідношення.

## **ЗАДАЧІ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

1. Пояснити порядок розрахунку наведених у таблиці показників, їх економічний зміст; охарактеризувати значення показників для підвищення ефективності господарської діяльності підприємства; визначити можливі причини змін, що відбулися.

Показник	Одиниця	Минулий рік		Звітний рік	
		План	Факт	План	Факт
Матеріальні витрати на виробництво продукції	тис. грн.	300,5	450,5	400,0	415,8
Матеріаловіддача	?	?	1,3	1,5	?
Матеріаломісткість	?	0,6	?	?	0,71
Фінансовий результат від реалізації продукції	тис. грн.	100,5	98,2	100,0	82,3

2. Згрупувати підприємства за чисельністю працівників, утворивши будь-яку кількість груп, але з рівними інтервалами. Кожну групу підприємств охарактеризувати:

- за кількістю підприємств;
- за чисельністю робітників (разом, у середньому на одне підприємство);
- за обсягом валової продукції (разом, у середньому на одне підприємство);
- за обсягом випуску продукції у розрахунку на одного робітника.

Результати розрахунків занести до відповідної таблиці. Вихідна інформація — наведені в таблиці окремі показники двадцяти підприємств однієї галузі промисловості.

Номер підприємства	Обсяг валової продукції, тис. грн.	Загальна чисельність робітників, осіб	Номер підприємства	Обсяг валової продукції, тис. грн.	Загальна чисельність робітників, осіб
1	930	220	11	4100	287
2	14000	350	12	750	102
3	7500	305	13	6300	540
4	1000	185	14	1800	180
5	2700	210	15	8200	580
6	4400	275	16	1100	108
7	11000	550	17	5500	209
8	990	132	18	7650	294
9	6200	225	19	2320	178
10	3500	365	20	970	85

3. Згрупувати підприємства за рівнем виконання плану реалізації продукції. Кожну групу підприємств охарактеризувати:

- за кількістю підприємств;
- за обсягом реалізованої продукції за планом і фактично;
- за відсотком виконання плану.

Результати дослідження занести до відповідної таблиці, зробити висновки.

Вихідна інформація — наведені в таблиці обсяги реалізації продукції двадцяти підприємств однієї галузі промисловості.

Номер підприємства	Обсяг реалізації продукції, тис. грн.		Номер підприємства	Обсяг реалізації продукції, тис. грн.	
	План	Факт		План	Факт
1	235	235	11	230	230
2	650	630	12	150	180
3	430	410	13	215	200
4	250	290	14	245	189
5	320	320	15	305	315
6	280	250	16	325	285
7	420	380	17	189	180
8	180	220	18	260	265
9	210	230	19	241	225
10	195	180	20	185	135

4. Згрупувати працівників за місячною оплатою праці (кількість груп довільна, інтервали однакові).

Кожну групу підприємств охарактеризувати:

- за кількістю працівників (питома вага кожної групи);
- за обсягом виробництва в натуральному і грошовому вираженні;
- за фондом оплати праці (питома вага, на 1 грн товарної продукції).

Результати дослідження занести до відповідної таблиці, зробити висновки.

Вихідна інформація — наведені в таблиці дані за квітень бригади ділянки металообробки (цех № 2).

№ п/п	Працівник	Обсяг виробництва, шт.			Оплата праці, грн.
		Цоколь	Штопор	Шестерня	
1	Степанов В. Л.	30	55	10	168
2	Коротич С. О.	38	52	15	185
3	Гак В. С.	32	45	9	158
4	Передерій О. О.	29	56	18	155
5	Васін Г. М.	33	50	16	165
6	Супонкін Л. Є.	21	36	12	150
7	Вус Л. М.	27	40	8	138
8	Третяк С. О.	18	48	12	115
9	Ковтун П. Р.	36	32	17	120
10	Бунчук В. С.	12	53	21	182
11	Шибеник К. Б.	28	29	22	156

*Примітка.* Ціни на вироби: цоколь — 8,5 грн, штопор — 8,2 грн, шестерня — 23,6 грн.

5. На основі наведених даних визначити всі можливі види відносних величин, а також побудувати:

- багатостовпчикові діаграми, що відображають обсяг виробництва за один — три роки;
- секторну діаграму структури виробництва за певний рік;
- одностовпчикову діаграму питомої ваги виробництва у певному році.

Зробити висновки.

#### *Виробництво кашемірових пальт на ТзОВ “Десна”*

Пальта	Рік				
	1-й	2-й		3-й	
		План	Факт	План	Факт
Чоловічі	20,2	25,3	30,9	30,0	28,4
Жіночі	35,6	30,0	33,3	40,3	37,2
Дитячі	15,0	19,8	18,4	14,8	15,6
Разом	?	?	?	?	?

6. На основі наведених даних визначити всі можливі види відносних величин.

Зобразити графічно структуру випуску різних видів печива; обсяги випуску продукції за певний рік підприємством та його основним конкурентом; побудувати лінійні графіки динаміки виробництва.

Зробити висновки.



**Виробництво печива на підприємстві ТзОВ “Веселка”  
та на підприємстві-конкуренті ЗАТ “Українські ласощі”**

Вид печива	ТзОВ “Веселка			ЗАТ “Українські ласощі”	
	1-й рік	2-й рік		1-й рік	2-й рік
		План	Факт		
“Галетне”	350,5	350,0	330,9	440,8	405,7
“Марія”	420,8	435,5	445,5	380,5	400,5
“Зоологічне”	389,2	400,0	395,5	410,5	390,6
“Буковки”	250,5	255,0	270,8	250,9	255,3
“Мулатка”	356,7	340,5	330,9	295,6	300,2
Разом	?	?	?	?	?

7. На основі наведених даних визначити відносні величини інтенсивності: кількість осіб з вищою (закінченою та незакінченою) та середньою (повною або неповною) освітою на 10 працівників підприємства. Обчислити відносні величини структури: питому вагу осіб за видами освіти в загальній чисельності працівників, які мають вищу та середню освіту. Розрахувати відносні величини динаміки.

За даними розрахунків побудувати діаграми та графіки. Зробити висновки.

**Рівень освіти працівників ВАТ “Мівіна”**

Показник	Рік			
	1-й	2-й	3-й	4-й
Працівників разом	3700	3500	3100	2800
Разом осіб з вищою (повною і неповною) і середньою освітою	3670	3481	3096	2800
У тому числі:				
з вищою повною	550	560	556	505
вищою неповною	430	436	420	362
середньою спеціальною	1520	1400	1235	1065
середньою загальною	950	910	775	756
неповною середньою	220	175	110	112

8. На основі наведених даних:

- проаналізувати обґрунтованість та напруженість договірних зобов'язань;
- розрахувати коефіцієнт напруженості поставок;
- охарактеризувати узгодженість сформованого портфелю замовлень з виробничими можливостями підприємства.

Зробити висновки.

Квартал	Договірне зобов'язання, тис. грн.	Фактична поставка за договором, тис. грн.	Виконання договірних зобов'язань, %	Виробнича потужність випуску та поставок продукції, тис. грн.	Договірне завдання до виробничої потужності, %	Фактична поставка до виробничої потужності, %
I	2500	2590	?	2620	?	?
II	2560	2850	?	2580	?	?
III	3120	2650	?	2550	?	?
IV	3230	3350	?	2350	?	?
Рік	?	?	?	?	?	?

9. На основі наведених даних:

- проаналізувати стан складських запасів сировини та матеріалів;
- визначити наявні запаси, як вони розраховуються, як виявляються зайві та непотрібні запаси;
- визначити відповідність фактичних розмірів запасів сировини та матеріалів нормативним.

Зробити висновки.

#### Дані ТзОВ "Прокат"

Матеріал	Середньодобове витрачання, кг	Фактичний запас		Норма запасу, днів	
		кг	дні	максимальна	мінімальна
Прокат чорних металів, у т. ч.:					
сталь штабова	250	1750	?	8	6
прокат неконвенційний	100	600	?	5	3
сталь крупносортова	350	4200	?	10	8
сталь середньосортова	220	3300	?	10	7
сталь дрібносортова	280	1400	?	10	6

10. На основі наведених даних:

- проаналізувати матеріальне забезпечення підприємства;
- визначити, як вплинуло виконання плану з матеріально-технічного постачання та використання металу на обсяг випуску продукції;
- розрахувати фактори та резерви випуску продукції;
- оцінити забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами та рівень їх використання.

Зробити висновки.

Показник	Одиниця	1-й рік		2-й рік		3-й рік	
		План	Факт	План	Факт	План	Факт
Обсяг випуску продукції	шт.	19000	25000	48000	40000	8500	9100
Залишок за рік	т	1000	1200	2000	6000	3500	3000
Надійшло за рік	т	10000	11800	25000	26000	65000	718000
Використано на виробництво	т	9500	10000	24000	28000	63750	728000
Використано не за призначенням	т	–	1000	–	500	–	5000
Залишок металу на кінець року	т	1500	2000	3000	3500	4750	1000
Норма витрачання на один виріб	т	0,5	0,4	0,5	0,7	7,5	8,0

## II. На основі наведених даних:

- оцінити ефективність використання коштів на оплату праці;
- визначити динаміку наведених показників виконання плану за їх рівнем; результати аналізу подати графічно;
- проаналізувати ефективність використання коштів фонду оплати праці порівняно з підприємством-конкурентом.

Зробити висновки.

### *Дані ТзОВ “Марікам” і його основного конкурента підприємства “Тіара”*

Показник	Минулий рік	Звітний рік		Підприємство-конкурент
		План	Факт	
Обсяг випуску товарної продукції	702000	683200	733860	700625
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	132600	127020	125330	132750
Чистий прибуток	101400	94900	104190	103250
Відрахування до фонду нагромадження	51480	48180	57380	59000
Фонд оплати праці	156000	146000	151000	147500
Обсяг виробництва товарної продукції на 1 грн зарплати	?	?	?	?
Сума чистого прибутку на 1 грн зарплати	?	?	?	?
Відрахування до фонду нагромадження на 1 грн зарплати	?	?	?	?

**12.** На основі наведених даних:

- проаналізувати структуру собівартості продукції, що випускається підприємством;
- охарактеризувати продукцію підприємства (матеріаломістка, фондомістка, трудомістка);
- визначити структурні зрушення, що відбулися, їх причини та наслідки; дані занести в таблицю;
- розробити заходи щодо зниження собівартості.

Зробити висновки.

***Калькуляція продукції, що виробляється на ЗАТ “Тетерів”***

№ п/п	Стаття калькуляції	Витрати, грн., за кварталами	
		I	II
1	Сировина та матеріали	75600	79230
2	Покупні комплектуючі вироби та напівфабрикати	31200	27760
3	Зворотні відходи	780	840
4	Основна заробітна плата	32000	31600
5	Додаткова заробітна плата	15420	14470
6	Відрахування на соціальне страхування	?	?
7	Витрати, пов'язані з підготовкою та освоєнням виробництва продукції	7790	7540
8	Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	11420	10200
9	Загальновиробничі витрати	4680	6210
10	Інші виробничі витрати	3100	3000
11	Виробнича собівартість	?	?

***Аналіз структури собівартості продукції ЗАТ “Тетерів”***

Стаття калькуляції	Витрати, грн., за кварталами		Структура витрат, %, за кварталами		Відхилення		
	I	II	I	II	+/-	%	пунктів структури

**13.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) визначити і проаналізувати показники середньої норми амортизації, коефіцієнт зно-

су основних засобів. Зробити висновки про стан основних фондів на підприємстві.

**14.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) визначити і проаналізувати показник забезпеченості підприємства власними оборотними коштами, якщо їх норматив за бізнес-планом на початок року становить 968,3 тис. грн, на кінець — 1008,0 тис. грн.

**15.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) визначити і проаналізувати такі показники ділової активності підприємства: коефіцієнт стійкості економічного розвитку і період окупності власного капіталу. Чистий прибуток підприємства за цей час становив 63 тис. грн. Порівняти розраховані показники з нормативними.

**16.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) визначити і проаналізувати такі показники ділової активності підприємства: віддачу основних коштів і нематеріальних активів та оборотність банківських активів. Обсяг реалізованої продукції за цей період становить 13895 тис. грн.

**17.** Проаналізувати технічний рівень основних засобів та ступінь їх морального зносу (для цього вивчити віковий склад обладнання підприємства). Визначити середній вік обладнання кожного виду, зазначити, який строк дії обладнання оптимальний для його заміни відповідно до діючих норм амортизації. Зробити висновки.

Показник	Кількість обладнання, од., за видами								Питома вага, %
	металорізальне	пресове	підйомно-транспортне	термічне	прилади	роботи, машини, пульти	інше	разом	
Вік обладнання, років:									
до 5	375	220	55	33	15	55	10	?	?
5–9	185	55	46	30	27	–	33	?	?
10–19	540	210	150	34	20	–	25	?	?
20 і більше	427	350	189	55	–	–	54	?	?
Разом	?	?	?	?	?	?	?	?	100
Питома вага, %	?	?	?	?	?	?	?	100	?

**18.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких коефіцієнтів фінансової стійкості: коефіцієнт загальної капіталовіддачі всього майна, коефіцієнт співвідношення мобільних і мобілізованих засобів, коефіцієнт концентрації залученого капіталу, якщо обсяг реалізованої продукції за цей рік — 13895 тис. грн. Порівняти розраховані коефіцієнти з нормативними.

**19.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства: коефіцієнт ефективності використання всього майна, коефіцієнт незалежності (концентрації власного капіталу), коефіцієнт структури залученого капіталу, якщо загальний прибуток підприємства — 1050 тис. грн. Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

**20.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) розрахувати коефіцієнти маневреності власного капіталу. Проаналізувати, порівнюючи з нормативними даними.

**21.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) визначити і проаналізувати такі показники ділової активності підприємства: оборотність власного капіталу, оборотність усього капіталу. Обсяг реалізації за цей період — 13895 тис. грн. Порівняти розрахункові показники з нормативними.

**22.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) визначити і проаналізувати такі показники оборотності коштів у розрахунках (оборотності дебіторської заборгованості): кількість оборотів, тривалість одного обороту у днях. Обсяг реалізації за цей період — 13895 тис. грн. Порівняти розрахункові показники з нормативними.

**23.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнт фінансової залежності, загальний коефіцієнт покриття. Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

**24.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: основний коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт структури

довгострокових вкладень. Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

**25.** За даними бухгалтерського балансу *1* (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнт участі власних і довгострокових позичених коштів у матеріальних запасах, коефіцієнт незалежності (концентрації власного капіталу). Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

**26.** За даними бухгалтерського балансу *1* (див. додаток) розрахувати і проаналізувати динаміку таких показників фінансової стійкості підприємства: коефіцієнт довготривалості залучення позикових коштів, коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу. Порівняти розрахункові коефіцієнти з нормативними, зробити висновки про фінансовий стан підприємства.

**27.** За даними бухгалтерського балансу *1* (див. додаток) визначити і проаналізувати показник оборотності виробничих запасів (кількість оборотів, тривалість одного обороту у днях), якщо витрати на виробництво за цей період — 10451 тис. грн. Порівняти розрахункові показники з нормативними.

**28.** За даними бухгалтерського балансу *1* (див. додаток) визначити і проаналізувати показники оборотності коштів у розрахунках (оборотності дебіторської заборгованості): кількість оборотів, тривалість одного обороту у днях. Обсяг реалізації за цей період — 13895 тис. грн. Порівняти розрахункові показники з нормативними.

**29.** Проаналізувати ритмічність роботи цеху за допомогою коефіцієнта ритмічності за такими даними:

Декада кварталу	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Обсяг випуску продукції, шт.	90	95	115	93	97	110	98	100	102

За планом цех повинен випускати 100 виробів щодаки.

**30.** Проаналізувати ритмічність роботи цеху за допомогою числа аритмічності за такими даними:

Декада кварталу	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Обсяг випуску продукції, шт.	30	38	49	40	46	48	45	46	47

За планом цех повинен випускати 45 виробів щодаки.

**31.** Оцінити стан забезпечення матеріалами і рівень їх використання на підприємстві. Розрахувати вплив усіх факторів і визначити резерви збільшення обсягів виробництва.

Показник	За планом	Фактично	Відхилення	Вплив фактора
Обсяг випуску продукції, шт.	1600	1700	?	?
Залишок металу на початок року, т	9	7	?	?
Надійшло металу за рік, т	78	81	?	?
Використано, т:				
на виробництво продукції	80	68	?	?
на інші цілі	–	8	?	?
Залишок металу на кінець року, т	7	12	?	?
Затрати металу на одиницю продукції (норма затрат), т	0,005	0,004	?	?
Вихід продукції з 1 т металу, шт.	20	25	?	?

**32.** Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на обсяг реалізації торговельного підприємства за такими даними:

Показник	План	Факт
Обсяг середньоденної реалізації продукції, шт.	30	31
Ціна одиниці товару, грн.	28,0	25,0
Середня кількість робочих днів за рік	268	273

Задачу розв'язати методом ланцюгових підстановок, методом різниць, інтегральним методом.

**33.** За допомогою коефіцієнта еластичності проаналізувати і визначити, за якою ціною підприємству вигідніше реалізувати свій товар.



Ціна за 1 шт., грн.	180	185	190	195	200	205	210	215
Обсяг попиту, шт.	39	29	20	15	13	12	11	10

34. Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на загальне відхилення від плану прямих матеріальних витрат, якщо їх планова величина — 11,089 тис. грн, фактична — 11,25 тис. грн, фактична у планових цінах на матеріали — 10,99 тис. грн; виконання плану товарної продукції — 96,7 %.

35. Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на прямий фонд заробітної плати робітників погодинної форми оплати праці. Вихідні дані:

Показник	План	Факт
Середньогодинна тарифна ставка, грн.	1,30	1,25
Середня кількість робочих днів	237,5	239,0
Середня тривалість робочого дня, год	7,88	7,96
Кількість робітників, осіб	60	65

Задачу розв'язати методами різниць і ланцюгових підстановок.

36. Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на показник фондомісткості за такими даними:

Показник	План	Факт
Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	3890	4050
Річна програма випуску, шт.	25700	25000
Ціна одиниці продукції, грн.	30	45

37. Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на коливання коефіцієнта змінності за такими даними:

Показник	План	Факт
Кількість обладнання, шт.	13	12
Корисний фонд робочого часу одного верстата за рік при однозмінній роботі, год	2005	1990
Трудомісткість річного випуску продукції, нормо-год	39560	38790

38. Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на коливання корисного річного фонду часу одного робітника за такими даними:

Показник	Рік	
	минулий	звітний
Кількість робочих днів	240	242
Тривалість зміни, год	8,0	7,9
Коефіцієнт, який враховує планові невиходи на роботу	0,97	0,98

**39.** Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на коливання корисного річного фонду часу одного верстата за такими даними:

Показник	Рік	
	минулий	звітний
Кількість робочих днів	240	242
Коефіцієнт змінності	1,5	1,8
Тривалість зміни, год	7,8	7,9
Коефіцієнт, який урахує планові простої верстата в ремонті	0,97	0,98

Задачу розв'язати методами різниць і ланцюгових підстановок.

**40.** Визначити вплив на річну виробничу потужність дільниці свердлування всіх можливих факторів за такими даними:

Показник	План	Факт
Трудомісткість операцій свердлування на одну деталь, нормо-год	2,65	2,40
Кількість свердлувальних верстатів, шт.	15	14
Корисний фонд часу одного верстата за рік при однозмінній роботі, нормо-год	1900	1985
Коефіцієнт змінності	1,5	1,8

**41.** Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на коливання розміру транспортних витрат за такими даними:

Показник	План	Факт
Обсяг перевезення вантажів, т	242	242,5
Середня дальність перевезень, км	8,0	7,9
Середній транспортний тариф грн./ткм	0,96	0,95

Задачу розв'язати такими методами: різниць; ланцюгових підстановок; інтегральним.

**42.** Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на річний прямий фонд заробітної плати токарів за такими даними:

Показник	План	Факт
Середня тарифна ставка, грн.	0,90	1,10
Трудомісткість фрезерування однієї деталі, нормо-год	0,100	0,095
Програма випуску, шт.	15681	16011

Задачу розв'язати такими методами: різниць; ланцюгових підстановок; інтегральним.

**43.** Визначити вплив на місячний обсяг випуску деталей усіх можливих факторів за такими даними:

Показник	Місяць	
	минулий	звітний
Кількість робочих днів	23	22
Тривалість зміни, год	7,9	7,8
Коефіцієнт змінності	1,6	1,8
Продуктивність агрегату, шт./год	15	16

Задачу розв'язати методами різниць і ланцюгових підстановок.

**44.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) розрахувати коефіцієнти ліквідності. Проаналізувати, порівнюючи з нормативними даними.

**45.** Здійснити факторний аналіз, а саме визначити вплив відповідних чинників на показник фондівіддачі за такими даними:

Показник	План	Факт
Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	4080	3900
Річна програма випуску, шт.	18050	20130
Ціна одиниці продукції, грн.	180	210

**46.** Проаналізувати динаміку випуску товарної продукції і визначити, як він змінився за рахунок зміни структури і обсягу продукції. Зробити відповідні висновки виходячи з наведених даних.

Показник	Вид продукції — взуття	
	з натуральної шкіри	зі шкірозамінників
Ціна (планова) за пару, грн.	120	50
Обсяг виробництва, пар:		
за планом	500	500
фактично	600	250

47. За наведеними даними про динаміку браку розрахувати резерви збільшення обсягу продукції за умови недопущення браку.

Показник	Рік	
	минулий	звітний
Обсяг випуску товарної продукції, тис. грн.	4890	5960
Фактична виробнича собівартість продукції	3908	4816
У тому числі загальнозаводські витрати, тис. грн.	680	710
Розмір остаточного браку продукції	95	103
Витрати на виправлення браку, тис. грн.	12	8
Вирахування із зарплати винуватців браку, тис. грн.	5	7
Загальний розмір браку	?	?
Питома вага браку, %	?	?
Резерв збільшення обсягу випуску продукції	?	?

48. Підприємство спеціалізується на випуску різноманітних тканин. Необхідно проаналізувати обсяг валової продукції підприємства, визначити структуру продукції. Розрахувати вплив структурних зрушень на випуск продукції у вартісному вираженні. Вихідні дані:

Вид продукції — тканина	Обсяг випуску продукції, тис. грн.		Середня відпускна ціна, грн.	
	План	Факт	План	Факт
A 110	800	750	40	42
A 120	1010	1005	60	65
A 125	560	890	108	100

49. Проаналізувати показники, які характеризують стан основних засобів підприємства, виходячи з наведених даних:

Показник	Період	
	базовий	звітний
Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн.	1046,6	1077,2
Розмір нарахованого зносу на кінець року, тис. грн.	502,8	606,9
Надходження основних засобів за рік, тис. грн.	202,7	103,5
Вибуття основних засобів за рік, тис. грн.	82,1	52,9
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	940,3	1109,6
У тому числі активної частини, тис. грн.	304,7	408,0
Середньооблікова чисельність промислово-виробничого персоналу, осіб	110	104
У тому числі основних робітників, осіб	80	83

50. Проаналізувати стан і забезпеченість підприємства трудовими ресурсами за допомогою коефіцієнтів обороту робочої сили щодо приймання і вибуття, коефіцієнта плинності кадрів за такими даними:

Показник	1998 р.	1999 р.	2000 р.
Прийнято осіб	79	82	84
Вибуло осіб	98	93	96
У тому числі:			
на навчання	4	5	4
до Збройних Сил України	13	12	15
на пенсію та з інших причин, передбачених законодавством	7	9	10
за власним бажанням	72	65	66
за порушення трудової дисципліни	1	2	1
через невідповідність кваліфікації	1	–	–
у зв'язку з рішенням судових органів	–	–	1
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	865	873	879

51. Проаналізувати виконання плану з асортименту за методами найменшого та середнього відсотків.

Асортимент	Обсяг випуску продукції, тис. грн.	
	План	Факт
А	131,0	128,5
Б	125,0	127,0
В	100,0	100,0
Г	42,5	41,6
Д	30,0	35,3

52. Визначити вплив на випуск продукції зміни структури продукції і обсягу за умови незмінних цін. Вихідні дані:

Виріб	Оптова ціна за 1 тис. ум. банок, тис. грн.	Обсяг виробництва продукції, тис. ум. банок	
		План	Факт
Томатна паста	2,55	60	49,3
Кетчуп "Гострий"	3,40	34	40,1
Кетчуп "Козацький"	3,80	42	50,6
Соус "Кубанський"	3,60	80	80
Соус "Господарочка"	4,00	45	47,3

**53.** Охарактеризувати види браку, визначити розмір впливу браку на обсяг виробництва продукції. Зробити відповідні висновки. Вихідні дані:

Показник	Минулий рік, пів-річчя		Звітний рік, півріччя	
	1	2	1	2
Собівартість остаточно забракованих виробів і деталей, тис. грн.	12,1	10,0	30,6	20,9
Витрати на виправлення браку, тис. грн.	1,1	0,9	16,6	10,0
Утримання із заробітної плати винуватців браку, тис. грн.	0,3	0,2	0,9	0,5
Вартість браку за ціною можливого використання, тис. грн.	0,2	0,1	1,8	1,3
Планова виробнича собівартість, тис. грн.	800	960	2200	2000
Обсяг товарної продукції, шт.	1000	1250	2500	2300

**54.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) проаналізувати джерела коштів підприємства.

**55.** За даними бухгалтерського балансу *I* (див. додаток) проаналізувати структуру майна підприємства.

**56.** ВАТ “Житомирнерудпром”, що спеціалізується на експлуатації родовищ корисних копалин, видобутку граніту та виготовленні гранітних блоків, здійснює експорт продукції. Необхідно:

- проаналізувати експортні операції підприємства; розрахувати виручку від експорту;
- визначити динаміку експорту продукції за три роки; розрахувати базисні та ланцюгові темпи зростання та приросту і середньорічний темп приросту експорту за весь аналізований період;
- на основі виконаних розрахунків визначити, які зміни відбулися в товарній структурі експорту, його географічній спрямованості, як змінився обсяг експорту та експортні ціни загалом;
- зробити висновки.

Узагальнені дані про експорт продукції по підприємству за три роки:

Продукція	Країна-імпортер	Рік					
		1-й		2-й		3-й	
		Кількість, м <sup>3</sup>	Ціна за 1 м <sup>3</sup> , грн.	Кількість, м <sup>3</sup>	Ціна за 1 м <sup>3</sup> , грн.	Кількість, м <sup>3</sup>	Ціна за 1 м <sup>3</sup> , грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
Блоки габро, купівля-продаж	Росія	558,32	566,23	567,35	546,38	455,81	601,31
	Білорусь	9,78	348,67	13,11	351,21	8,96	349,21
	Грузія	136,74	582,78	58,37	596,3	–	–
	Туреччина	243,53	595,98	201,12	601,12	252,31	568,23
	Греція	19,7	601,11	–	–	25,8	605,38
	Іспанія	–	–	18,32	458,63	12,36	502,02
	Італія	–	–	–	–	8,40	608,35
Блоки габро, бартер	Росія	54,35	379,84	29,31	401,05	–	–
	Естонія	–	–	–	–	25,31	385,32
Плита гранітна	Грузія	–	–	15,32	421,02	–	–
	Росія	499,07	182,22	480,26	195,12	450,36	187,89
Щебіль	Естонія	125,32	191,12	–	–	149,01	199,58
	Італія	–	–	52,69	201,12	–	–
	Греція	–	–	–	–	61,01	211,03
	Росія	276,2	23,7	–	–	305,2	25,9
	Білорусь	23,56	20,0	–	–	20,32	23,1

57. На основі наведених даних:

- проаналізувати ефективність використання матеріальних ресурсів підприємства;
- визначити показники ефективності використання матеріальних ресурсів;
- визначити коло факторів, що спричинили зміну матеріаломісткості, розрахувати їх вплив;
- зробити висновки.

Показник	План	Факт
Валова продукція у порівнянних цінах	85120	87200
Матеріальні витрати:	37825	39260
- сировина і матеріали	15750	17500
- куповані комплектуючі вироби, напівфабрикати	19220	18850
- паливо	1150	1100
- інші матеріальні витрати	890	920
Матеріаломісткість продукції:	815	890
- сировини	?	?
- напівфабрикатів	?	?
- палива	?	?
- енергії	?	?
- продукції за іншими матеріальними витратами	?	?

**58.** На підприємстві чисельність працівників на 01.04 звітнього року становила 500 чол. Протягом кварталу відбулися такі зміни:

Дата	Прийнято осіб	Звільнено осіб
10.04	5	1
27.04	3	10
08.05	5	1
17.05	5	–
30.05	3	15
03.06	4	2
20.06	–	10
25.06	–	5

На основі наведених даних:

- проаналізувати динаміку трудових ресурсів підприємства;
- визначити та оцінити середньооблікову чисельність працівників підприємства та рівень плинності кадрів;
- розрахувати можливий приріст продукції за рахунок ліквідації плинності кадрів; запропонувати необхідні для цього заходи (перелік та адресність необхідних управлінських дій);
- зробити висновки.

Примітка: з числа звільнених працівників:

- за прогули — 5 осіб;
- за інші порушення трудової дисципліни — 20 осіб;
- за власним бажанням — 20 осіб;
- витрати робочого часу в розрахунку на одного працівника у зв'язку із плинністю кадрів — 20 осіб;
- середньогодинна продуктивність праці — 120 грн.

**59.** На основі наведених даних:

- проаналізувати собівартість продукції, що випускається підприємством;
- проаналізувати витрати підприємства, які безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції в динаміці за останні три роки;
- оцінити структуру собівартості продукції, структурні зрушення, що відбулися протягом останніх років;
- пояснити причини зниження собівартості продукції на основі даних про обсяги виробництва.



Показник	Рік		
	1-й	2-й	3-й
Вартість продукції, тис. грн.	6968,60	14721,47	9692,00
Витрати на виробництво, тис. грн.	6871,53	12452,04	10122,00
У тому числі:			
- матеріальні затрати	4665,08	8391,28	5775,00
- амортизація	44,63	302,72	688,00
- витрати на оплату праці	873,47	1732,06	1696,00
- відрахування на соціальні заходи	45,72	674,62	748,00
- інші операційні витрати	873,63	1351,36	1215,00

*Примітка.* Товарна продукція оцінювалася так:

Показник	Рік		
	1-й	2-й	3-й
Товарна продукція в діючих цінах	12003,1	11155,1	9989,1
Товарна продукція в порівнянних цінах	13520,5	15059,5	7939,8

**60.** На основі наведених даних:

- проаналізувати собівартість продукції, що випускається підприємством;
- проаналізувати виконання плану витрат виробництвом, динаміку витрат виробництва: розрахувати темпи зростання (базисні та ланцюгові) та приросту; результати розрахунку занести в таблицю;
- зробити висновки.

Дані ВАТ “Еней”, що виробляє шкарпетки (основний вид діяльності) і торгує ними:

Період	Витрати на випуск, тис. грн.		Обсяг виробництва, тис. пар		Обсяг виробництва в цінах реалізації, тис. грн.	
	План	Факт	План	Факт	План	Факт
I квартал	75,613	81,326	88,956	86,517	84,508	86,126
II квартал	72,044	77,933	90,055	90,620	94,558	93,856
III квартал	80,628	77,027	88,602	75,195	79,742	85,675
IV квартал	72,589	78,828	95,512	98,536	109,839	115,305
Разом за рік	?	?	?	?	?	?

**Аналіз динаміки витрат виробництва шкарпеток ВАТ “Еней”**

Період	План			Факт			Відхилення		Скориговані витрати на обсяг виробництва, тис. грн.	Відхилення фактичних і скоригованих витрат	
	Витрати	Темп зростання, %		Витрати	Темп зростання, %		+/-	%		+/-	%
		базисний	ланцюговий		базисний	ланцюговий					

**ПРИКЛАДИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ОСНОВНИХ ТИПІВ ЗАДАЧ**

**Задача 1.** Визначити вплив зміни обсягу і асортименту та вплив зміни ціни на випуск продукції за такими даними:

Виріб	Обсяг випуску продукції, тис. шт.		Ціна за одиницю, грн.	
	План	Факт	План	Факт
А	20	21	2	3
Б	32	31	10	8
В	50	47	18	16
Г	15	19	25	23

**Розв'язання**

Якщо порівнювати фактичний обсяг випуску продукції в цінах реалізації ( $\sum q_{1i} p_{1i}$ ) з плановим ( $\sum q_{0i} p_{0i}$ ), то очевидний вплив двох факторів — обсягу і ціни. Якщо розглядається багатомономенклатурне виробництво, як у цьому прикладі, то обов'язковий також вплив зміни асортименту, тобто структурних зрушень на обсяг випуску продукції. За умовою задачі необхідно визначити спільний вплив обсягу і асортименту, а також вплив цін. Щоб виключити вплив зміни ціни, необхідно порівняти так:

$$\sum q_{1i} p_{1i} - \sum q_{0i} p_{0i}$$

У двох величинах однаковими є ціни, фактичним і плановим — обсяг.

Щоб виключити вплив зміни обсягу, необхідно порівняти так:

$$\sum q_{1i} p_{1i} - \sum q_{1i} p_{0i}$$

У двох величинах однаковим є обсяг, фактичною і плановою — ціна.

Для розрахунків необхідно крім фактичного і планового обсягу випуску  $\sum q_{1i} p_{1i}$  та  $\sum q_{1i} p_{0i}$  визначити також показник  $\sum q_{0i} p_{0i}$  — фактичний обсяг випуску продукції у планових цінах. Іноді його називають **фактичним обсягом випуску у порівнянних цінах**. Тоді вплив зміни обсягу і асортименту можна подати так:

$$\Delta Q_q = \sum q_{1i} p_{0i} - \sum q_{0i} p_{0i}$$

Вплив зміни ціни

$$\Delta Q_p = \sum q_{1i} p_{1i} - \sum q_{1i} p_{0i}$$

$$\sum q_{1i} p_{1i} = 21 \cdot 3 + 31 \cdot 8 + 47 \cdot 16 + 19 \cdot 23 = 1500 \text{ тис. грн};$$

$$\sum q_{0i} p_{0i} = 20 \cdot 2 + 32 \cdot 10 + 50 \cdot 18 + 15 \cdot 25 = 1635 \text{ тис. грн};$$

$$\sum q_{1i} p_{0i} = 21 \cdot 2 + 31 \cdot 10 + 47 \cdot 18 + 19 \cdot 25 = 1673 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta Q_q = 1673 - 1635 = +38 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta Q_p = 1500 - 1673 = -173 \text{ тис. грн};$$

Таким чином, зміна обсягу і асортименту спричинилася до збільшення обсягу випуску продукції на 38 тис. грн, а зміна цін, навпаки, до зменшення випуску продукції на 173 тис. грн. Різнострамована дія цих факторів разом становить  $+38 + (-173) = -135$  тис. грн. Перевіримо правильність розрахунку, тобто визначимо загальне відхилення через різницю фактичного і планового рівня:

$$\sum q_{1i} p_{1i} - \sum q_{0i} p_{0i} = 1500 - 1635 = -135 \text{ тис. грн.}$$

Розрахунки зроблено правильно.

Визначенню впливу зміни асортименту продукції, тобто структурних зрушень, присвячені дві задачі 2 і 3.

**Задача 2.** Визначити вплив на випуск товарної продукції зміни структури продукції та її обсягу за такими даними:

Показник	Вид продукції — шуби	
	натуральні	штучні
Ціна (планова), грн.	800	300
Обсяг виробництва, шт.:		
- за планом	500	500
- фактично	600	200

## Розв'язання

Обсяг товарної продукції можна визначити за формулою

$$T = p_i q_i, \quad (1)$$

де  $p_i$  — ціна  $i$ -го виробу;  $q_i$  — обсяг випуску  $i$ -го виробу в натуральних величинах.

Для подальшого визначення впливу структури формулу (1) можна подати так:

$$T_i = \sum p_i q v_i, \quad (2)$$

де  $q$  — загальний обсяг випуску товарів у натуральних величинах;  $v_i$  — питома вага  $i$ -го товару в загальному обсязі випуску.

Побудуємо узагальнюючу таблицю і виконаємо необхідні розрахунки за формулою (2).

Показник	Шуби		Разом
	натуральні	штучні	
Ціна (планова), грн.	800	300	–
Обсяг виробництва, шт.:			
- за планом	500	500	1000
- фактично	600	200	800
Структура виробництва, %:			
- за планом	50	50	100
- фактично	75	25	100
Фактичний обсяг випуску при плановій структурі, шт.	400	400	800
Плановий обсяг випуску за плановими цінами і при плановій структурі, тис. грн.	400	150	550
Фактичний обсяг випуску за плановими цінами і при плановій структурі, тис. грн.	320	120	440
Фактичний обсяг випуску за плановими цінами і при фактичній структурі, тис. грн.	480	60	540

Таким чином, зміна товарної продукції:

за рахунок зміни обсягу

$$\Delta T_q = \sum p_{0i} q_1 v_{0i} - \sum p_{0i} q_0 v_{0i} = 440 - 550 = -110 \text{ тис. грн.}$$

за рахунок зміни структури

$$\Delta T_v = \sum p_{0i} q_1 v_{1i} - \sum p_{0i} q_1 v_{0i} = 540 - 440 = +100 \text{ тис. грн.}$$

### **Перевірка**

Загальне відхилення  $\Delta T = 540 - 550 = -10$  тис. грн.

Сумарний вплив факторів:  $+100 - 110 = -10$  тис. грн.

Використовуючи наведену методику, можна визначити вплив зміни структури в попередній задачі. Але це можливо лише за умови зміни асортименту подібної продукції (шуби штучні та натуральні). Якщо номенклатура продукції не дає змоги визначити загальний обсяг у натуральних величинах (наприклад, некоректним є визначення загальної кількості пральних машин і фенів), то вплив структурних зрушень визначається як у задачі 6 (див. далі).

Отже, якщо припустити, що дані задачі 1 свідчать про асортимент подібної продукції, визначити вплив асортиментних зрушень можна за методикою задачі 2, користуючись лише плановими цінами. Крім того, вплив одразу трьох факторів — обсягу, структури і ціни — можна визначити методом різниць, який показаний у задачі 5 (див. далі).

Розглянемо ще одну методику визначення впливу асортименту зрушень у випуску подібної продукції — у задачі 3.

**Задача 3.** Користуючись даними задачі 1 і вважаючи продукцію типу А, Б, В, Г подібною, визначити окремо вплив зміни структури і обсягу.

### **Розв'язання**

Побудуємо таблицю “Аналіз структури товарної продукції”, де графу 6 отримано за таким розрахунком: індекс виконання плану в натуральних величинах

$$I_q = 118:117 = 1,008547.$$

Таким чином, якби план виробництва був рівномірно перевиконаний на 100,8547 % за всіма видами продукції і не порушувалася б запланована структура, то загальний обсяг виробництва в цінах плану становив би 1649 тис. грн, а за виробами — відповідно 40, 323, 908, 378 тис. грн.

### *Аналіз структури товарної продукції*

Виріб	Планова ціна за одиницю, грн.	Обсяг випуску товарної продукції, шт.		Обсяг випуску товарної продукції в цінах плану, тис. грн.			Зміна товарної продукції за рахунок структури, тис. грн.
		План	Факт	План	Фактично при плановій структурі	Факт	
А	2	20	21	40	40	42	+2
Б	10	32	31	320	323	310	-13
В	18	50	47	900	908	846	-62
Г	25	15	19	375	378	475	+97
Разом	–	117	118	1635	1649	1673	+24

Визначаємо вплив структури через різницю двох величин, в яких показник, який нас цікавить, змінюється (плановий і фактичний), а інші показники однакові: це графи 6 і 7 — обсяг однаковий (фактичний), структура планова і фактична. Таким чином, структурні зрушення спричинилися до збільшення обсягу випуску продукції на  $1673 - 1649 = 24$  тис. грн. Аналогічно для визначення впливу обсягу обираємо дві величини — сума граф 5 і 6 — структура однакова (планова), обсяг плановий і фактичний. Вплив зміни обсягу становить  $1649 - 1635 = 14$  тис. грн.

Перевіримо попередні розрахунки. У задачі 1 визначено, що загальний вплив зміни обсягу і структури дорівнює +38 тис. грн. Отже,  $24 + 14 = 38$  тис. грн, розрахунки зроблено правильно.

Такі самі результати, як у задачах 1 і 3, можна визначити за методом різниць (див. розв'язання задачі 5).

**Задача 4.** Методами ланцюгових підстановок, різниць і інтегральним визначити вплив на зміну роздрібного товарообігу таких факторів:

- виробітку одного середньооблікового робітника на день;
- кількості відпрацьованих днів;
- кількості продавців.

Вихідна інформація наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Показник	Умовні позначення	План (базис)	Звіт (факт)
Обсяг роздрібного товарообігу, тис. грн.	$x$	?	?
Середньооблікова чисельність продавців, осіб	$a$	600	590
Кількість відпрацьованих днів	$b$	304	308
Обсяг виробітку одного середньооблікового робітника за день, грн.	$c$	300	320

Визначаємо формулу залежності результативного показника  $x$  від факторних  $a$ ,  $b$ ,  $c$ :

$$x = abc.$$

Для методів ланцюгових підстановок і різниць визначаємо послідовність підстановок. Вирібіток є якісним показником, чисельність продавців і кількість відпрацьованих днів — кількісними, причому кількість відпрацьованих днів підпорядкована кількості працівників. Тому послідовність підстановок буде такою:

$$x = a^1 b^2 c^3.$$

Визначимо рівні товарообігу, абсолютне і відносне відхилення за показниками і заповнимо узагальнюючу табл. 2.

Таблиця 2 (узагальнююча)

Показник	Умовні позначення	План	Факт	Відхилення	
				абсолютне	відносне
1	2	3	4	5 = 4 - 3	6 = 5 : 3 · 100
Обсяг роздрібного товарообігу, тис. грн.	$x$	54720	58150,4	3430,4	6,3
Середньооблікова чисельність продавців, осіб	$a$	600	590	-10	-1,67
Кількість відпрацьованих днів	$b$	304	308	4	1,3
Вирібіток одного продавця в день, грн.	$c$	300	320	20	6,67

Використовуючи метод ланцюгових підстановок, визначимо вплив кожного фактора:

$$x_0 = a_0 b_0 c_0 = 600 \cdot 304 \cdot 300 = 54720 \text{ тис. грн.};$$

$$x_{01} = a_1 b_0 c_0 = 590 \cdot 304 \cdot 300 = 53808 \text{ тис. грн.};$$

$$\begin{aligned}
 x_{02} &= a_1 b_1 c_0 = 590 \cdot 308 \cdot 300 = 54516 \text{ тис. грн}; \\
 x_1 &= 590 \cdot 308 \cdot 320 = 58150,4 \text{ тис. грн}; \\
 \Delta x_a &= x_{01} - x_0 = 53808 - 54720 = -912 \text{ тис. грн}; \\
 \Delta x_b &= x_{02} - x_{01} = 54516 - 53808 = +708 \text{ тис. грн}; \\
 \Delta x_c &= x_1 - x_{02} = 58150,4 - 54516 = +3634,4 \text{ тис. грн}.
 \end{aligned}$$

### **Перевірка**

$$\Delta x = 58150,4 - 54720 = \Delta x_a + \Delta x_b + \Delta x_c = -912 + 708 + 3634,4 \text{ тис. грн.}$$

Метод різниць:

$$\Delta x_a = \Delta a b_0 c_0 = (590 - 600) \cdot 304 \cdot 300 = -912 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_b = a_1 \Delta b c_0 = 590(308 - 304) \cdot 300 = +708 \text{ тис. грн};$$

$$\Delta x_c = a_1 b_1 \Delta c = 590 \cdot 308(320 - 300) = +3634,4 \text{ тис. грн.}$$

Інтегральний метод:

$$\begin{aligned}
 \Delta x_a &= \frac{1}{2} \Delta a (b_0 c_1 + b_1 c_0) + \frac{1}{3} \Delta a \Delta b \Delta c = \frac{1}{2} (-10)(304 \cdot 320 + 308 \cdot 300) + \\
 &+ \frac{1}{3} (-10) \cdot 4 \cdot 20 = -948,7 \text{ тис. грн};
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \Delta x_b &= \frac{1}{2} \Delta b (a_0 c_1 + a_1 c_0) + \frac{1}{3} \Delta a \Delta b \Delta c = \frac{1}{2} \cdot 4(600 \cdot 320 + 590 \cdot 300) + \\
 &+ \frac{1}{3} (-10) \cdot 4 \cdot 20 = +737,8 \text{ тис. грн};
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \Delta x_c &= \frac{1}{2} \Delta c (a_0 b_1 + a_1 b_0) + \frac{1}{3} \Delta a \Delta b \Delta c = \frac{1}{2} \cdot 20(600 \cdot 308 + 590 \cdot 304) + \\
 &+ \frac{1}{3} (-10) \cdot 4 \cdot 20 = +3641,3 \text{ тис. грн.}
 \end{aligned}$$

### **Перевірка**

$$-948,7 + 737,8 + 3641,3 = 3430,4 \text{ тис. грн.}$$

Кількісний вплив факторів при розрахунку інтегральним методом відрізняється від двох попередніх. Це відбувається тому, що при застосуванні інтегрального методу результати не залежать від послідовності підстановок і від розташування складових у формулі  $x = abc$ , а додатковий приріст результативного показника, який утворився від взаємодії факторів, розподіляється між ними порівну.



## Висновки

Загальний обсяг товарообігу збільшився на 3430,4 тис. грн. Це відбулося за рахунок:

- зменшення чисельності працюючих на 10 осіб — 912 тис. грн (– 948,7 тис. грн);
- збільшення кількості відпрацьованих днів на 4 — +708 тис. грн (+737,8 тис. грн);
- збільшення виробітку на 20 грн за день (+3634,4 тис. грн).

Усі три методи показують однакову тенденцію впливу факторів.

**Задача 5.** За даними задачі 1 визначити вплив зміни обсягу, ціни і асортименту на обсяг випуску продукції.

## Розв'язання

Методами різниць, ланцюгових підстановок та інтегральним можна визначити вплив усіх факторів на зміну результативного показника. У задачі 1 на обсяг випуску продукції діє зміна трьох факторів — ціни, обсягу в натуральних величинах, асортиментних зрушень. Відповідно обсяг випуску продукції можна визначити так:

$$Q = \sum p_i q_i v_i,$$

де  $v_i$  — питома вага  $i$ -го товару в загальному обсязі.

Якщо задачу розв'язувати методом різниць (а її можна розв'язати й інтегральним методом), слід визначити правильну послідовність складових формули. Ціна є якісним показником, обсяг випуску — кількісним, питома вага  $i$ -го товару — показником структури, тому послідовність складових формули буде такою:

$$Q = \sum q_i v_i p_i.$$

Для розрахунку складемо таблицю.

Виріб	Обсяг випуску, тис. шт.		Питома вага, %		Ціна за одиницю, грн.	
	План	Факт	План	Факт	План	Факт
А	20	21	17,1	17,8	2	3
Б	32	31	27,4	26,3	10	8
В	50	47	42,7	39,8	18	16
Г	15	19	12,8	16,1	25	23
Разом	117	118	100	100	–	–

Користуючись даними таблиці, визначасмо вплив кожного фактора методом різниць.

Вплив зміни обсягу продукції:

$$\Delta Q = \sum (q_1 - q_0) v_{0i} p_{0i} = (118 - 117)(0,171 \cdot 2 + 0,274 \cdot 10 + 0,427 \cdot 18 + 0,128 \cdot 25) = +13,97 \text{ тис. грн.}$$

Вплив зміни асортиментних зрушень

$$\Delta Q_{\text{асорт}} = \sum q_1 (v_{1i} - v_{0i}) p_{0i} = 118[(0,178 - 0,171) \cdot 2 + (0,263 - 0,274) \cdot 10 + (0,398 - 0,427) \cdot 18 + (0,161 - 0,128) \cdot 25] = 24,43 \text{ тис. грн.}$$

Вплив зміни ціни

$$\Delta Q_p = \sum q_1 v_{1i} (p_{1i} - p_{0i}) = 118[0,178(3 - 2) + 0,263(8 - 10) + 0,398(16 - 18) + 0,161(23 - 25)] = -173,22 \text{ тис. грн.}$$

Отримані результати збігаються з результатами задач 1 і 3.

### **Перевірка**

Виконуємо перевірку традиційним балансовим методом:

$$Q_1 = 21 \cdot 3 + 31 \cdot 8 + 47 \cdot 16 + 19 \cdot 23 = 1500 \text{ тис. грн.};$$

$$Q_0 = 20 \cdot 2 + 32 \cdot 10 + 50 \cdot 18 + 15 \cdot 25 = 1635 \text{ тис. грн.}$$

Загальне відхилення фактичного рівня випуску продукції від планового  $1500 - 1635 = -135$  тис. грн дорівнює сумарному впливу факторів:

$$13,97 + 24,43 - 173,22 = -134,82 \text{ тис. грн.}$$

Розбіжність, що становить  $+0,18$  тис. грн, пояснюється впливом заокруглень.

**Задача 6.** Підприємство випускає чоловічі костюми в асортименті. Річний плановий обсяг випуску — 120 шт., фактичний — 116 шт. Визначити вплив факторів на загальне відхилення від плану прямих матеріальних витрат, якщо за планом матеріальні витрати становлять 11,089 тис. грн, фактично — 11,25 тис. грн, фактично у планових цінах на матеріали — 10,99 тис. грн.

### **Розв'язання**

Подамо вихідні дані в загальноприйнятій аналітичній формі.

Планові матеріальні витрати в товарній продукції  $\sum m_{0i} q_{0i}$ , де  $m_{0i}$  — планові матеріальні витрати  $i$ -го виду продукції;  $q_{0i}$  — плановий обсяг випуску  $i$ -го виду продукції в натуральних величинах.

Фактичні матеріальні витрати в товарній продукції  $\sum m_i q_{1i}$ , де  $m_i$  — фактичні матеріальні витрати  $i$ -го виду продукції;  $q_i$  — фактичний обсяг випуску  $i$ -го виду продукції в натуральних величинах.

Фактичні матеріальні витрати у планових цінах на матеріали у товарній продукції  $\sum m_{0i} q_{1i}$ .

Оперуючи цими показниками, можна відповісти на питання задачі: загальне відхилення матеріальних витрат від плану

$$\sum m_{1i} q_{1i} - \sum m_{0i} q_{0i} = 11,25 - 11,089 = +0,161 \text{ тис. грн.}$$

Це відхилення спричинили такі фактори:

1. Зміна обсягу товарної продукції. Матеріальні витрати на її виготовлення прямі, тобто вони збільшуються або зменшуються пропорційно.

Виходячи з того що продукція підприємства є асортиментом одного виду товару, можна визначити виконання плану за натуральними показниками:

$$I_{q_1} = 116:120 \cdot 100 = 96,7 \%$$

Якби підприємство виконало план на 100 %, його потреба в матеріальних запасах становила б 11,089 тис. грн. Але підприємство план не виконало, тому його потреба в матеріалах була меншою:

$$\Delta\Pi = (m_0 q_0 \cdot I_{q_1}) : 100,$$

де  $I_{q_1}$  — процент перевиконання або недовиконання плану.

Зменшення потреби в матеріалах становитиме

$$\Delta\Pi_q = (11,089 \cdot (96,7 - 100)) : 100 = -0,366 \text{ тис. грн.}$$

2. Зміна структури продукції, тобто асортиментні зрушення,

$$\begin{aligned} \Delta\Pi_{\text{стр}} &= \sum m_0 q_1 - \sum m_0 q_0 - \Delta\Pi_q = 10,99 - 11,089 - (-0,366) = \\ &= +0,267 \text{ тис. грн.} \end{aligned}$$

3. Зміна рівня прямих матеріальних витрат у собівартості окремих виробів

$$\Delta\Pi_m = \sum m_1 q_1 - \sum m_0 q_1 = 11,25 - 10,99 = +0,26 \text{ тис. грн.}$$

### **Перевірка**

$$\begin{aligned} \sum m_{1i} q_{1i} - \sum m_{0i} q_{0i} &= \Delta\Pi_q + \Delta\Pi_{\text{стр}} + \Delta\Pi_m = 11,25 - 11,089 = \\ &= -0,366 + 0,267 + 0,260 = +0,161 \text{ тис. грн.} \end{aligned}$$

### **Висновки**

На загальне відхилення фактичного рівня матеріальних витрат від планового (+0,161 тис. грн) вплинули такі фактори:

- недовиконання плану товарної продукції зменшило їх на 0,366 тис. грн;
- асортиментні зрушення збільшили їх на 0,267 тис. грн;
- підвищення рівня матеріальних витрат у собівартості окремих виробів збільшило їх на 0,260 тис. грн.

**Задача 7.** Проаналізувати виконання плану з асортименту методами найменшого і середнього відсотків.

Асортимент	Обсяг випуску продукції, тис. грн.	
	План	Звіт
А	40	63
Б	320	248
В	900	752
Г	375	437

### ***Розв'язання***

Аналіз виконання плану з асортименту здійснюється двома методами: найменшого та середнього відсотків.

#### ***Аналіз асортименту продукції, тис. грн.***

Асортимент	Обсяг випуску продукції		Виконання плану, %	Зараховується у виконання плану з асортименту, тис. грн.
	План	Факт		
А	40	63	157,5	40
Б	320	248	77,5	248
В	900	752	83,4	752
Г	375	437	116,5	375
Разом	1635	1500	91,7	1415

Виконання плану з асортименту за методом найменшого відсотка становить 77,5 %, тобто вважається, що коли підприємство не виконує план хоча б за одним замовленням, то взагалі його роботу можна оцінити за найнижчим з цих показників. Такий підхід відповідає законам ринку, згідно з якими підприємство не може нехтувати виконанням будь-якого замовлення.

Метод середнього відсотка полягає в тому, що вироби, які випущені понад план або не передбачені планом, у розрахунок виконання плану з

асортименту не приймаються. У розглядуваному прикладі середній відсоток виконання плану з асортименту становить  $1415 : 1635 \cdot 100 = 86,5$ .

У будь-якому разі план з асортименту вважається виконаним лише тоді, коли виконано завдання з усіх виробів. Виконання плану з асортименту ніколи не може перевищувати 100 %.

**Задача 8.** Проаналізувати ритмічність роботи підприємства за такими даними:

Показник	Декада місяця		
	1	2	3
Обсяг випуску продукції, грн.:			
план	4800	5250	4950
звіт	4545	4848	5757

### ***Розв'язання***

Для оцінки ритмічності використовують коефіцієнт ритмічності і число аритмічності.

Коефіцієнт ритмічності визначається відношенням фактичного (але не більшого від планового завдання) обсягу випуску продукції (або її питомої ваги) до планового обсягу випуску (питомої ваги).

### ***Аналіз ритмічності випуску продукції (за декадами)***

Декада місяця	Обсяг випуску продукції, грн.		Питома вага продукції, %		Сума, що зараховується у виконання плану ритмічності	
	План	Звіт	План	Звіт	грн.	%
1	4800	4545	32	30	4545	30
2	5250	4848	35	32	4848	32
3	4950	5757	33	38	4950	33
Разом за місяць	15000	15150	100	100	14343	95

Дані таблиці свідчать про те, що підприємство працювало неритмічно, допускалися значні відхилення від запланованого рівня випуску в першій та другій декадах місяця, що довелося компенсувати у третій декаді.

Коефіцієнт ритмічності становить  $14343 : 15000 = 0,965$ , або  $95 : 100 = 0,95$ , що порівняно з оптимальним рівнем — одиницею — свідчить про певну неритмічність.

Негативні наслідки має не тільки недовиконання або несвоєчасне виконання планових завдань, а й у ринкових умовах їх перевиконання. Тому доцільно при оцінюванні ритмічності враховувати як від'ємні відхилення від плану, так і додатні. Для цього визначаються **числа аритмічності** (у частках одиниці) шляхом додавання додатних і від'ємних відхилень від планового випуску продукції за декадами.

**Аналіз ритмічності випуску продукції (за декадами)**

Декада місяця	Середньодобовий обсяг випуску продукції, грн.		Рівень виконання плану (коефіцієнт)	Відхилення в частках одиниці від плану у зв'язку	
	План	Звіт		з невиконанням плану	з перевиконанням плану
1	480,0	454,5	0,9496	0,0531	–
2	525,0	484,8	0,9234	0,0766	–
3	495,0	575,5	1,1630	–	0,163
Разом	–	–	–	0,1297	0,163

Загальне число аритмічності —  $|-0,1297| + |-0,163| = 0,2927$ , що порівняно з оптимальним рівнем — нулем — свідчить про значний рівень аритмічності.

**Задача 9.** На основі наведених даних визначити всі можливі відносні величини. Зобразити графічно структуру випуску різних видів ковбас і обсяги випуску продукції за певний рік підприємством та його основним конкурентом; побудувати лінійні графіки динаміки виробництва; зробити висновки.

**Виробництво ковбасних виробів на підприємстві “Шинка” та на підприємстві-конкуренті “Бекон”**

тис. грн.

Вид ковбасних виробів	“Шинка”			“Бекон”	
	1-й рік	2-й рік		1-й рік	2-й рік
		Пан	Факт		
1	2	3	4	5	6
Шинкові вироби	285,3	300,0	291,1	408,2	369,0
Сирокопчені ковбаси	438,7	440,0	415,3	493,3	408,8
Варено-копчені ковбаси	290,6	310,0	340,7	265,8	270,3
Варені ковбаси	350,3	365,0	290,5	220,1	230,4

Субпродуктові ковбаси	80,6	75,5	90,7	20,3	48,3
Інша продукція	14,5	15,0	18,3	11,5	19,5

### **Розв'язання**

За наведеними даними визначимо планові та фактичні обсяги продукції підприємств-конкурентів.

1	2	3	4	5	6
Обсяг випуску продукції, тис. грн.	1460,0	1505,5	1446,6	1419,2	1346,3

Відносні величини виконання плану за підприємством:

- “Шинка” —  $1446,6 : 1505,5 \cdot 100 = 96,06 \%$ ;
- “Бекон” —  $1346,3 : 1419,2 \cdot 100 = 94,86 \%$ .

### **Відносні величини структури**

Вид ковбасних виробів	%				
	1-й рік	“Шинка”		“Бекон”	
		2-й рік		1-й рік	2-й рік
1	2	Пан	Факт	5	6
Шинкові вироби	19,5	19,9	20,1	28,8	27,4
Сирокопчені ковбаси	30,1	29,2	28,7	34,8	30,4
Варено-копчені ковбаси	19,9	20,6	23,5	18,7	20,1
Варені ковбаси	24,0	24,3	20,1	15,5	17,1
Субпродуктові ковбаси	5,5	5,0	6,3	1,4	3,6
Інша продукція	1,0	1,0	1,3	0,8	1,4
Обсяг випуску продукції	100	100	100	100	100

Ці показники розраховуються як питома вага кожного виду продукції.

Відносна величина порівняння обсягів випуску продукції підприємств-конкурентів становить  $1446,6 : 1346,3 \cdot 100 = 107,45 \%$ .

Відносну величину динаміки можна визначити тільки як базисну за відсутності даних попередніх років (за їх наявності можна розрахувати ланцюгові відносні величини).

Відносні величини динаміки підприємства:

- “Шинка” —  $1446,6 : 1460,0 \cdot 100 = 99,08 \%$ ;

- “Бекон” —  $1346,3 : 1419,2 \cdot 100 = 94,86\%$ .

Відносною величиною інтенсивності для цієї задачі може бути обсяг випуску делікатесних виробів (шинкових виробів і сирокоччених ковбас) на 1 грн продукції.

Обсяг випуску делікатесної продукції на 1 грн продукції підприємства:

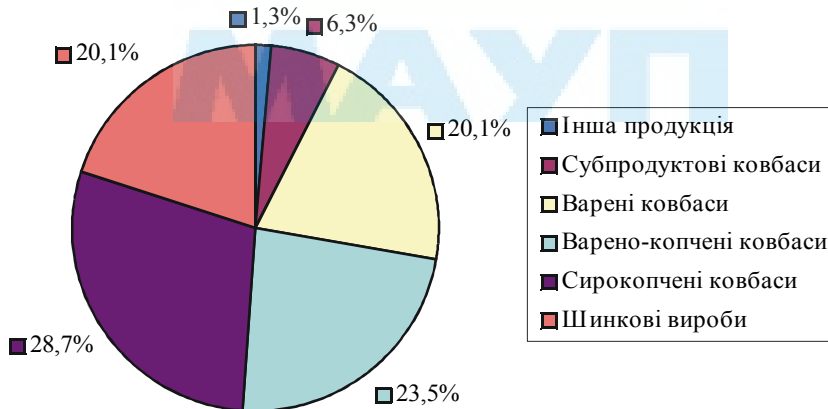
- “Шинка”  
 $((291,1 + 415,3) \cdot 100) : 1446,6 = 48,8$  коп.;
- “Бекон”  
 $((369,0 + 408,8) \cdot 100) : 1346,3 = 57,8$  коп.

З огляду на розраховані показники можна зробити висновки, що підприємство “Шинка” порівняно з підприємством “Бекон” працює ефективніше, але, на жаль, наявна тенденція згортання виробництва. План недовиконаний на 3,91 %, обсяги виробництва порівняно з минулим роком знизилися на 0,92 %. З аналізу відносних величин структури та інтенсивності обох підприємств доходимо висновку, що необхідно зменшувати питому вагу дорогої делікатесної продукції. Підприємство “Бекон”, яке випускає її більше, має гірші показники. Це підтверджується загальною тенденцією зниження платоспроможності населення.

Проілюструємо зроблені розрахунки і висновки. Структуру випуску різних видів ковбас подамо у вигляді секторних діаграм (фактичний випуск другого року).

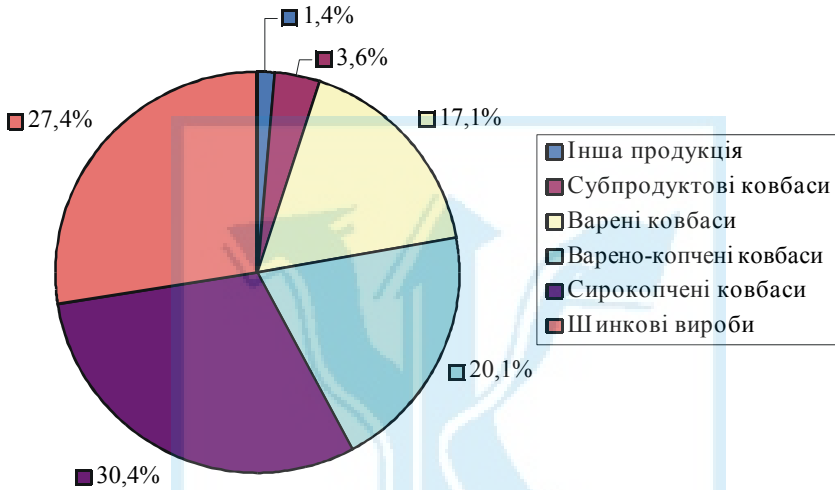
Структура випуску ковбасної продукції

*Підприємство “Шинка”*



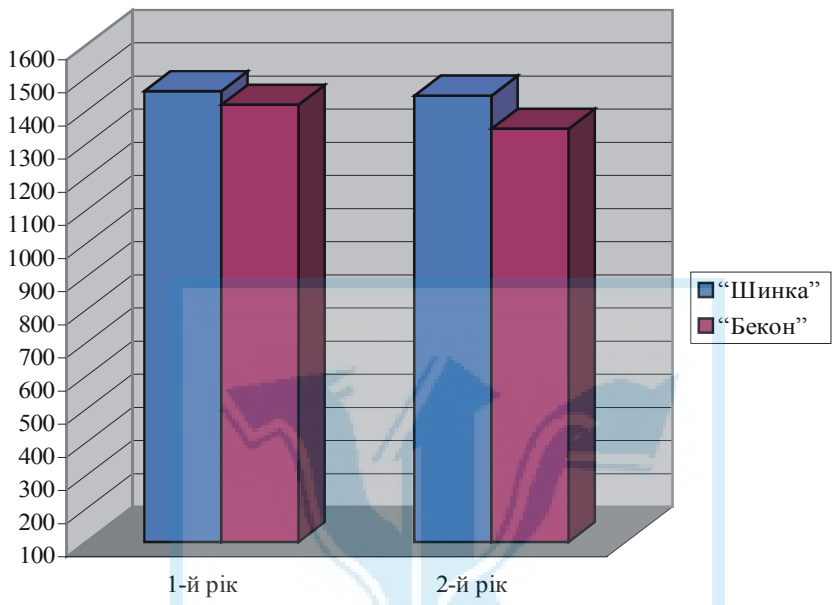


*Підприємство "Бекон"*



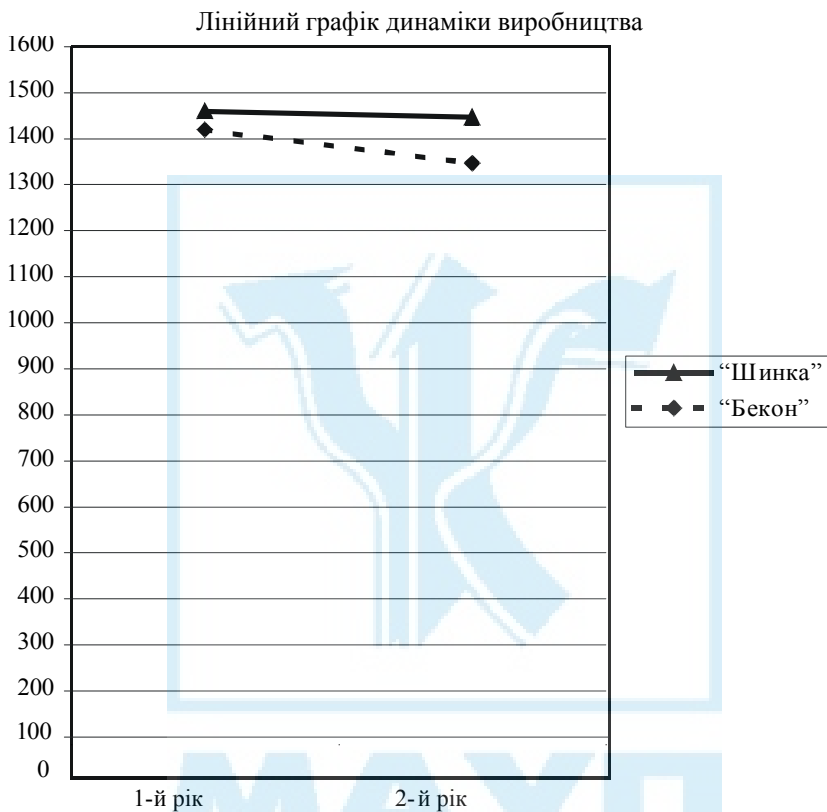
Для порівняння обсягів випуску фактично за два роки підприємств-конкурентів побудуємо стовпчикову діаграму.

Стовпчикова діаграма



МАУП

Динаміку виробництва обох підприємств подамо у вигляді лінійного графіка.



## Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство \_\_\_\_\_ за ЄДРПОУ  
 Територія \_\_\_\_\_ за КОАТУУ  
 Форма власності \_\_\_\_\_ за КФВ  
 Орган державного управління \_\_\_\_\_ за СПОДУ  
 Галузь \_\_\_\_\_ за ЗКГНГ  
 Вид економічної діяльності \_\_\_\_\_ за КВЕД  
 Одиниця: тис. грн.  
 Адреса \_\_\_\_\_

**Баланс**

на \_\_\_\_\_ 200\_ р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>I. Необоротні активи</b>			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	25,7	30,8
первісна вартість	011	45,3	60,7
знос	012	19,6	29,9
Незавершене будівництво	020	150,0	173,6
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	3007,1	3645,3
первісна вартість	031	4317,1	5054,0
знос	032	1310,0	1408,7
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045	75,7	90,8
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
<b>Разом за розділом I</b>	<b>080</b>	<b>3258,5</b>	<b>3940,5</b>
<b>II. Оборотні активи</b>			
Запаси:			
виробничі запаси	100	1980,3	2030,6
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120	266,5	382,4
готова продукція	130	167,3	344,5
товари	140		14,2

1	2	3	4
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	190,5	209,7
первісна вартість	161	230,8	280,3
резерв сумнівних боргів	162	40,3	70,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170		
за виданими авансами	180	19,5	26,3
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	11,6	12,4
Поточні фінансові інвестиції	220	80,9	120,0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
у національній валюті	230	315,5	368,3
в іноземній валюті	240	41,9	42,8
Інші оборотні активи	250	35,3	69,5
<b>Разом за розділом II</b>	<b>260</b>	<b>3109,3</b>	<b>3620,7</b>
<b>III. Витрати майбутніх періодів</b>	<b>270</b>	<b>6,9</b>	<b>10,3</b>
<b>БАЛАНС</b>	<b>280</b>	<b>6374,7</b>	<b>7571,5</b>

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<b>I. Власний капітал</b>			
Статутний капітал	300	3198,7	3612,1
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320	335,0	339,8
Інший додатковий капітал	330	268,3	347,8
Резервний капітал	340	160,0	185,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350		73,4
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	( )
<b>Разом за розділом I</b>	<b>380</b>	<b>3962,0</b>	<b>4558,1</b>
<b>II. Забезпечення наступних витрат і платежів</b>			
Забезпечення виплат персоналу	400	42,0	136,7
Інші забезпечення	410	57,5	37,2
Цільове фінансування	420		
<b>Разом за розділом II</b>	<b>430</b>	<b>99,5</b>	<b>173,9</b>
<b>III. Довгострокові зобов'язання</b>			
Довгострокові кредити банків	440	519,6	540,2
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	40,7	20,3
Відстрочені податкові зобов'язання	460	15,3	11,1
Інші довгострокові зобов'язання	470		
<b>Разом за розділом III</b>	<b>480</b>	<b>575,6</b>	<b>571,6</b>
<b>IV. Поточні зобов'язання</b>			
Короткострокові кредити банків	500	1108,1	1375,5
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	48,9	50,3
Векселі видані	520	57,1	144,1
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	290,2	349,8
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	110,0	182,7
з бюджетом	550		
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	98,5	136,8
з оплати праці	580	13,2	12,4
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	11,6	7,9
<b>Разом за розділом IV</b>	<b>620</b>	<b>1737,6</b>	<b>2259,5</b>
<b>V. Доходи майбутніх періодів</b>	<b>630</b>		<b>8,4</b>
<b>БАЛАНС</b>	<b>640</b>	<b>6374,7</b>	<b>7571,5</b>

Керівник \_\_\_\_\_

Головний бухгалтер \_\_\_\_\_

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

### Основна

1. *Баканов М. И., Шеремет А. Д.* Теория экономического анализа. — М.: Финансы и статистика, 2000.
2. *Івахненко В. М.* Курс економічного аналізу. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000.
3. *Іващенко В. І., Болюх М. А.* Економічний аналіз господарської діяльності. — К.: Нічлава, 1999.
4. *Ізмайлова К. В.* Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000.
5. *Калина А. В., Конева М. И., Яценко В. А.* Современный экономический анализ и прогнозирование (микро- и макроуровень): Учеб.-метод. пособие. — К.: МАУП, 1998.
6. *Ковалев В. В.* Финансовый анализ. — М.: Финансы и статистика, 1996.
7. *Савицкая Г. В.* Анализ хозяйственной деятельности предприятия. — Минск: Новое знание, 1999.
8. *Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку:* Практ. посіб. — К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1999.

### Додаткова

1. *Балабанов И. Т.* Основы финансового менеджмента. — М.: Финансы и статистика, 1994.
2. *Бутинець Ф. Ф., Мних Є. В., Олійник О. В.* Економічний аналіз. — Житомир: Рута, 2000.
3. *Бутинець Ф. Ф., Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В.* Бухгалтерський управлінський облік: Курс лекцій. — Житомир: Рута, 2000.
4. *Бухгалтерський фінансовий облік:* Підруч. / За ред. Ф. Ф. Бутинець. — Житомир: Рута, 2000.
5. *Івахненко В. М., Горбатов М. І., Львовичкін В. С.* Економічний аналіз: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. — К.: Вид-во КНЕУ, 1999.
6. *Каракоз И. И., Самборский В. И.* Теория экономического анализа. — К.: Выща шк., 1989.
7. *Коробов М. Я.* Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. — К.: Знання, 2000.
8. *Лапішко М. Л.* Основы финансово-статистического анализа экономических процессов. — Львів: Світ, 1995.

9. *Меу В. О.* Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. — К.: Вид-во КНЕУ, 1999.
10. *Мних Є. В., Буряк П. Ю.* Економічний аналіз на промисловому підприємстві: Навч. посіб. — Львів: Світ, 1995.
11. *Проектний аналіз:* Навч. посіб. / С. О. Москвін, С. М. Бевз, В. А. Верба та ін. — К.: Лібра, 1998.
12. *Рыбалкин В. Е.* Анализ экономики. — М.: Междунар. отношения, 1999.
13. *Стражев В. И.* Анализ хозяйственной деятельности в промышленности. — Минск: Вышэйш. шк., 1997.
14. *Тим Джей К., Сигел Джоэл Г.* Методы управления стоимостью и анализ затрат. — Минск: Республика, 1996.
15. *Экономическая статистика:* Метод. разработка. — К.: МАУП, 1999.
16. *Экономический анализ деятельности предприятий и объединений /* Под ред. С. Б. Барнгольд, Г. М. Таций. — М.: Финансы и статистика, 1981.
17. *Экономический анализ:* ситуации, тесты, примеры, задачи, выбор оптимальных решений, финансовое прогнозирование. — М.: Финансы и статистика, 1999.
18. *Яцків Т. І.* Теорія економічного аналізу. — Львів: Світ, 1993.

The logo for MAUP (Marketing and Accounting University of Poland) features a stylized blue figure of a person with arms raised, enclosed within a blue square frame. Below the frame, the letters 'MAUP' are written in a large, bold, blue, sans-serif font.



## *ЗМІСТ*

Пояснювальна записка .....	3
Організаційно-методичні вказівки до виконання контрольної роботи.....	3
Питання для контрольної роботи .....	4
Задачі для контрольної роботи .....	6
Приклади розв'язання основних типів задач.....	26
Додаток.....	44
Список рекомендованої літератури.....	47

Відповідальний за випуск  
Редактор  
Комп'ютерна верстка

*Н. В. Медведєва*  
*Л. С. Тоболіч*  
*Т. Г. Замура*

**МАУП**

Зам. № ВКЦ-809

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)  
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП